

Origjina jopreferenciale

NËNSEKSIONI 1 MALLRAT DHE ELEMENTE TË LIDHURA ME TO

Neni 98

Mallrat tërësisht të përfthuara në një vend

(Pika 1, e nenit 60, të Kodit)

(Ndryshuar shkronja "b" me VKM nr. 872, datë 30.12.2024)

Mallrat në vijim konsiderohen si tërësisht të përfthuara në një vend:

- a) Produkte minerale të nxjerra brenda atij vendi;
- b) produkte bimore të rritura dhe të korrura vetëm atje;
- c) Kafshët e gjalla të lindura dhe të rritura atje;
- ç) Produktet e prejardhura nga kafshët e gjalla të rritura atje;
- d) Produktet e gjahut ose të peshkimit të zëna atje;
- dh) Produktet e peshkimit si dhe produktet e tjera, të marra nga anijet/barkat e regjistruara në vendin ose territorin në fjalë dhe që mbajnë flamurin e atij vendi apo territori jashtë ujërave territoriale të secilit vend;
- e) Mallrat e përfthuara ose të prodhuara në bordin e anijeve-fabrikë nga produktet e përmendura në shkronjën "dh", me origjinë nga ai vend apo territor, me kusht që këto anije-fabrikë të jenë të regjistruara në këtë vend ose territor dhe të mbajnë flamurin e tij;
- ë) Produktet e marra nga shtrati i detit apo nëntoka poshtë shtratit të detit jashtë ujërave territoriale, me kusht që vendi ose territori të ketë të drejtat ekskluzive për shfrytëzimin e shtratit të detit ose të nëntokës;
- f) Mbeturinat dhe mbetjet që dalin nga procesi i prodhimit dhe artikujt e përdorur, në qoftë se ato janë mbledhur atje dhe shërbejnë vetëm për rikuperimin e lëndëve të para;
- g) Mallrat e prodhuara atje ekskluzivisht nga produktet e specifikuara në shkronjat "a" deri në "p".

Neni 99

Mallrat, prodhimi i të cilave përfshin më shumë se një vend

(Pika 2, e nenit 60, të Kodit)

Mallrat e renditura në aneksin 22-01, të shtojcës A, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij, konsiderohen se i janë nënshtruar punimit apo përpunimit të fundit thelbësor, duke rezultuar në prodhimin e një produkti të ri ose që përfaqëson një fazë të rëndësishme të prodhimit në vendin në të cilin rregullat e përcaktuara në atë aneks janë plotësuar apo që identifikohen nga ato rregulla.

Neni 100

Operacionet e punimit ose përpunimit, të cilat nuk justifikohen ekonomikisht

(Pika 2, e nenit 60, të Kodit)

(Hequr togfjalësh dhe shtuar fjali në paragrafin e tretë me VKM nr. 872, datë 30.12.2024)

Çdo operacion punimi ose përpunimi, që kryhet në ndonjë vend, konsiderohet si i pajustificuar ekonomikisht nëse, në bazë të fakteve të disponueshme, rezulton se qëllimi i këtij operacioni ishte për të shmangur zbatimin e masave të referuara në nenin 59, të Kodit.

Për mallrat e aneksit 22-01, të shtojcës A, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij, zbatohen rregullat e tjera të kapitullit për ato mallra.

Për mallrat që nuk mbulohen nga aneksi 22-01, i shtojcës A, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij, kur punimi ose përpunimi i fundit nuk konsiderohet si i justifikuar ekonomikisht, këto mallra konsiderohen se i janë nënshtruar punimit ose përpunimit të tyre të fundit thelbësor e të

justifikuar ekonomikisht, duke rezultuar në prodhimin e një produkti të ri ose duke përfaqësuar një fazë të rëndësishme të prodhimit në vendin apo territorin ku e ka origjinën pjesa më e madhe e materialeve. Kur produkti përfundimtar klasifikohet në kapitujt 1 deri në 29 ose 31 deri në 40, të Sistemit të Harmonizuar, pjesa kryesore e materialeve përcaktohet në bazë të peshës së materialeve. Kur produkti përfundimtar klasifikohet në kapitujt 30 ose 41 deri në 97, të Sistemit të Harmonizuar, pjesa kryesore e materialeve përcaktohet në bazë të vlerës së materialeve.

Neni 101

Operacionet minimale

(Pika 2, e nenit 60, të Kodit)

(Shtuar paragraf me VKM nr. 872, datë 30.12.2024)

Operacionet në vijim nuk konsiderohen si punime ose përpunime thelbësore, të justifikuara ekonomikisht për qëllime të dhënies së origjinës:

a) Operacionet për të siguruar ruajtjen e produkteve në gjendje të mirë gjatë transportit dhe magazinimit (ajrosja/ventilimi, përhapja, tharja, largimi i pjesëve të dëmtuara dhe operacione të ngjashme) ose operacionet që lehtësojnë dërgesat ose transportin;

b) Operacionet e thjeshta, që kanë të bëjnë me heqjen e pluhurit, kontrollin apo ekzaminimin, klasifikimin, përputhjen, larjen, prerjen;

c) Ndryshimet e paketimit, ndarja dhe grumbullimi i dërgesave, vendosja e thjeshtë në shishe, kanoçe, epruveta, çanta, valixhe, kuti, vendosja në kartonë apo dërrasa dhe të gjitha operacionet e tjera të thjeshta të paketimit;

ç) Vendosja e mallrave në komplete/sete apo grupe ose vënia në shitje;

d) Vendosja e shenjave/markave, etiketave apo shenjave të tjera të ngjashme e të dallueshme mbi produktet ose mbi paketimin e tyre;

dh) Bashkimi i thjeshtë i pjesëve të produkteve që përbëjnë një produkt të plotë;

e) Ndarja ose ndryshimi i përdorimit;

ë) Një kombinim i dy ose më shumë operacioneve të përcaktuara në shkronjat “a” deri në “e”.

Për mallrat e mbuluara nga aneksi 22-01, i shtojcës A, zbatohen rregullat e tjera të kapitullit për ato mallra. Për mallrat që nuk mbulohen nga aneksi 22-01, i shtojcës A, kur punimi ose përpunimi i fundit konsiderohet të jetë një operacion minimal, origjina e produktit përfundimtar është vendi ose territori, ku ka origjinën pjesa më e madhe e materialeve. Kur produkti përfundimtar klasifikohet në kapitujt 1 deri në 29 ose 31 deri në 40, të Sistemit të Harmonizuar, pjesa kryesore e materialeve përcaktohet në bazë të peshës së materialeve. Kur produkti përfundimtar klasifikohet në kapitujt 30 ose 41 deri në 97, të Sistemit të Harmonizuar, pjesa kryesore e materialeve përcaktohet në bazë të vlerës së materialeve.

Neni 102

Aksesorët, pjesët e këmbimit ose veglat

(Neni 60, i Kodit)

(Ndryshuar shkronja “a” e pikës 3 me VKM nr. 872, datë 30.12.2024)

1. Aksesorët, pjesët e këmbimit ose veglat, të cilat janë dorëzuar me ndonjë nga mallrat e listuara në seksionet XVI, XVII dhe XVIII, të Nomenklaturës së Kombinuar, dhe që përbëjnë një pjesë të pajisjeve standarde, konsiderohen se kanë të njëjtën origjinë si ato mallra.

2. Pjesët kryesore të këmbimit për përdorim me një nga mallrat e listuara në seksionet XVI, XVII dhe XVIII, të Nomenklaturës së Kombinuar, të çliruara më parë në qarkullim të lirë në Republikën e Shqipërisë, konsiderohen se kanë të njëjtën origjinë si këto mallra, nëse përfshirja e pjesëve thelbësore të këmbimit në fazën e prodhimit nuk do të kishte ndryshuar origjinën e tyre.

3. Për qëllime të këtij neni, pjesët kryesore të këmbimit nënkuptojnë pjesët, të cilat përmbushin të gjitha kushtet e mëposhtme:

- a) Janë komponentë, pa të cilët nuk mund të sigurohet funksionimi i duhur i një pjese të pajisjes, makinerisë, aparatit ose mjetit që është vënë në qarkullim të lirë;
- b) Janë karakteristikë e këtyre mallrave;
- c) Janë të destinuara për mirëmbajtjen e tyre normale dhe për të zëvendësuar pjesët e të njëjtit lloj, të cilat janë dëmtuar apo janë nxjerrë jashtë përdorimit.

Neni 103
Elementet neutrale dhe paketimi
 (Neni 60, i Kodit)

1. Me qëllim që të përcaktohet nëse mallrat e kanë origjinën nga një vend apo territor, nuk do të merret parasysh origjina e elementeve të mëposhtme:
 - a) Energjia elektrike dhe karburanti;
 - b) Toka dhe pajisjet;
 - c) Makineritë dhe veglat;
 - ç) Materialet, të cilat as nuk hynë dhe as nuk janë të destinuara për t'u futur në përbërjen finale të produkteve.
2. Kur, në bazë të rregullit të përgjithshëm 5 për interpretimin e Nomenklaturës së Kombinuar të Mallrave, materialet e paketimit dhe kontejnerët e paketimit konsiderohen si pjesë e produktit për qëllime klasifikimi, ato nuk do të merren parasysh për qëllime të përcaktimit të origjinës, përveç rasteve kur rregulli në aneksin 22-01, të shtojcës A, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij, për mallrat në fjalë, bazohet në përqindjen e vlerës së shtuar.

Nënseksioni 2
Prova e origjinës jopreferenciale

Neni 104
Certifikata e origjinës për produktet që u nënshtrohen marrëveshjeve/rregullimeve të veçanta jopreferenciale në import
 (Pikat 1 dhe 2, të nenit 61, të Kodit)

1. Për produktet që e kanë origjinën e tyre në një vend të tretë, për të cilët janë përcaktuar marrëveshje/rregullime të veçanta jopreferenciale në import, kur këto marrëveshje i referohen këtij neni, duhet të lëshohet certifikatë origjine, duke përdorur formularin e paraqitur në aneksin 22-14, të shtojcës B, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij, në përputhje me specifikimet teknike të përcaktuara në të.
 2. Certifikatat e origjinës do të lëshohen nga autoritetet kompetente të vendit të tretë, ku produktet me të cilat marrëveshjet e veçanta jopreferenciale të importit zbatojnë origjinën, ose nga një agjenci e besueshme, e autorizuar nga këto autoritete për këtë qëllim (autoritetet lëshuese), me kusht që origjina e produkteve të jetë përcaktuar në përputhje me nenin 60, të Kodit. Autoritetet lëshuese duhet të mbajnë një kopje të secilës certifikatë të origjinës së lëshuar.
 3. Certifikatat e origjinës do të lëshohen para se produktet, me të cilat ato kanë lidhje, të jenë deklaruar për eksport në vendin e tretë.
 4. Duke anashkaluar pikën 3, certifikatat e origjinës mund, përjashtimisht, të lëshohen pas eksportit të produkteve me të cilat ato lidhen, kur moslëshimi i tyre në kohën e eksportit ishte rezultat i një gabimi, një lëshimi i pavullnetshëm ose rrethana të veçanta.
- Autoritetet lëshuese nuk mund të lëshojnë në mënyrë retrospektive (*a-posteriori*) një certifikatë të origjinës, të parashikuar në pikën 1, përveç rastit kur ato janë të bindura se të dhënat në aplikimin e eksportuesit korrespondojnë me ato në dosjen përkatëse të eksportit.

Neni 105
Bashkëpunimi administrativ në lidhje me marrëveshjet/rregullimet e veçanta

jopreferenciale në import

(Neni 61, i Kodit)

1. Kur marrëveshjet/rregullimet e veçanta jopreferenciale në import, për produkte të caktuara, kërkojnë përdorimin e certifikatës së origjinës, të përcaktuar në nenin 104, përdorimi i marrëveshjeve / rregullimeve të tilla do t'i nënshtrohet kushtit që të jetë vendosur një procedurë bashkëpunimi administrativ, përveç rastit nëse specifikohet ndryshe në marrëveshjet në fjalë. Me qëllim krijimin e kësaj procedure bashkëpunimi administrativ, vendi i tretë do t'i dërgojë Republikës së Shqipërisë:

a) emrat dhe adresat e autoriteteve lëshuese, bashkë me specimenet e vulave të përdorura nga këto autoritete;

b) emrat dhe adresat e autoriteteve qeveritare kompetente, të ngarkuara për të marrë kërkesat për verifikimin e mëvonshëm të certifikatave të origjinës.

2. Kur vendi i tretë nuk arrin të dërgojë informacionin e specifikuar më sipër, autoritetet kompetente të Republikës së Shqipërisë do të refuzojnë përdorimin e veçantë të marrëveshjeve/rregullimeve jopreferenciale të importit.

Neni 106

Verifikimi i certifikatave të origjinës për produktet që u nënshtrohen marrëveshjeve/rregullimeve të veçanta jopreferenciale në import

(Neni 61, i Kodit)

1. Verifikimi i certifikatave të origjinës, të përmendura në nenin 104, kryhet pas pranimi të deklaratës doganore (verifikim *a-posteriori*).

2. Kur autoritetet doganore kanë dyshime të arsyeshme për origjinalitetin e certifikatës së origjinës ose saktësinë e informacionit që ajo përmban dhe kur ato kryejnë verifikime të mëvonshme, të rastit, ato do të kërkojnë nga autoritetet e përmendura në shkronjën "b", të pikës 1, të nenit 105, të verifikojnë nëse certifikata e origjinës është autentike apo origjina e deklaruar është përcaktuar në mënyrë korrekte dhe në përputhje me nenin 60, të Kodit, ose të dyja.

Për këto qëllime, autoritetet doganore do t'i kthejnë certifikatën e origjinës ose një kopje autoritetit të përmendur në shkronjën "b", të pikës 1, të nenit 105. Nëse një faturë ka shoqëruar deklaratën, fatura origjinale ose një kopje e saj do t'i bashkëngjitet certifikatës së origjinës së kthyer.

Autoritetet doganore do të japin, sipas rastit, arsyet për verifikimin dhe do të japin çdo informacion në zotërim të tyre për të argumentuar se detajet e të dhënave në certifikatën e origjinës janë të pasakta ose se certifikata e origjinës nuk është autentike.

2. Autoriteti i përmendur në shkronjën "b", të pikës 1, nenit 105, do t'u komunikojë rezultatet e verifikimeve autoriteteve doganore sa më shpejt të jetë e mundur.

Kur nuk ka përgjigje brenda 6 muajve, pas dërgimit të kërkesës në përputhje me pikën 2, autoritetet doganore refuzojnë përdorimin e veçantë të marrëveshjes jopreferenciale të importit për produktet në fjalë.

Neni 107

Certifikata e origjinës për produktet shqiptare në eksport dhe bashkëpunimi administrativ

(Neni 61, i Kodit)

1. Certifikatat e origjinës jopreferenciale, për produktet që e kanë origjinën e tyre në Republikën së Shqipërisë, lëshohen nga dhomat e tregtisë dhe të industrisë në Shqipëri, mbi bazën e një kërkesë me shkrim nga personi i interesuar, me kusht që origjina e produkteve të jetë përcaktuar në përputhje me nenin 60, të Kodit. Certifikata e origjinës jopreferenciale lëshohet duke përdorur formularin e paraqitur në përputhje me specifikimet teknike të përcaktuara në aneksin 22-09, të shtojcës B, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij.

Kur e justifikojnë rrethanat, veçanërisht kur i interesuari ka aktivitete të rregullt eksporti, dhoma e tregtisë mund të vendosë të mos kërkojë paraqitjen e një kërkesë për çdo operacion eksporti, me

kusht që të respektohen dispozitat në fuqi për sa i përket origjinës.

Kur e justifikojnë nevojat tregtare, mund të lëshohet një ose disa kopje shtesë të certifikatës së origjinës.

2. Në kuadrin e bashkëpunimit administrativ me vende të tjera, dhoma e tregtisë do t'u përgjigjet kërkesave të autoriteteve kompetente doganore të vendit ku janë importuar mallrat për kontrolle *a-posteriori*, qoftë edhe nëpërmjet autoriteteve doganore shqiptare.

Rezultatet e kontrollit *a-posteriori* duhet t'u komunikohen autoriteteve kërkuuese sa më shpejt që të jetë e mundur. Koha maksimale për përgjigje nuk duhet të kalojë 6 (gjashtë) muaj.

Seksioni 2 **Origjina preferenciale**

Neni 108 **Përkufizime**

Për qëllime të këtij seksioni do të zbatohen përkufizimet e mëposhtme, të cilat nënkuptojnë:

1. "Prodhim", çdo lloj punimi apo përpunimi, përfshirë edhe montimin;
 2. "Material", çdo lloj përbërësi, lëndë e parë, përbërësi apo pjesë etj, të përdorur në prodhimin e produktit;
 3. "Produkt", produkti që është prodhuar, edhe nëse ai është për t'u përdorur më vonë, në një proces tjetër prodhimi;
 4. "Mallra", si materialet ashtu edhe produktet;
 5. "Materiale të zëvendësueshme", materiale të të njëjtit lloj dhe cilësie tregtare, me karakteristika të njëjta teknike e fizike, dhe të cilat nuk mund të dallohen nga njëri-tjetri pasi ata janë të përfshirë në produktin e përfunduar;
 6. "Vlerë doganore", vlera e përcaktuar në përputhje me marrëveshjen e vitit 1994, për zbatimin e nenit VII, të marrëveshjes së përgjithshme mbi tarifën dhe tregtinë (Marrëveshja e OBT mbi vlerësimin doganor);
 7. "Vlerë e materialeve", vlera doganore në kohën e importimit të materialeve joorigjinuese të përdorura ose, nëse kjo nuk njihet dhe nuk mund të përcaktohet, çmimi i parë i përcaktuar dhe i paguar për materialet në vendin e prodhimit. Ky përkufizim zbatohet *mutatis mutandis*, kur duhet të përcaktohet vlera e materialeve origjinuese të përdorura;
 8. "Çmimi i fabrikës/*ex-works*", çmimi i paguar për produktin e prodhuar (*ex-works*) të prodhuesit, në të cilin kryhet punimi apo përpunimi i fundit, me kusht që çmimi të përfshijë vlerën e të gjitha materialeve të përdorura dhe të të gjitha shpenzimeve të tjera në lidhje me prodhimin e tij, minus taksat e brendshme, të cilat janë ose mund të jenë të rimbursueshme kur produkti i përfutur eksportohet;
- Kur çmimi aktual i paguar nuk pasqyron të gjitha shpenzimet që lidhen me prodhimin e produktit, të cilat aktualisht kryhen në vendin e prodhimit, çmimi i fabrikës/*ex-works* nënkupton shumën e të gjitha këtyre shpenzimeve minus taksat e brendshme, të cilat janë ose mund të jenë të rimbursueshme kur produkti i përfutur eksportohet;
- Kur punimi apo përpunimi i fundit është nënkontraktuar për një prodhues, termi 'prodhues', referuar në pikën 1, mund t'i referohet ndërmarrjes që ka punësuar nënkontraktorin;
9. "Përmbajtja maksimale e materialeve joorigjinuese", përmbajtja maksimale e materialeve joorigjinuese, të cilat lejohen në mënyrë që prodhimi të konsiderohet si një punim apo përpunim i mjaftueshëm për t'i dhënë produktit statusin origjinues. Kjo mund të shprehet si përqindje e çmimit të fabrikës/*ex-works* për produktin ose si përqindje e peshës neto të këtyre materialeve të përdorura, që bëjnë pjesë në një grup të caktuar kapitujsh, kapitulli, kreu ose nënkreu;
 10. "Pesha neto", pesha e vetë mallrave pa materialet e paketimit dhe kontejnerët/mbajtësit e paketimit të çdo lloji.
 11. "Kapituj", "krerë" dhe "nënkruerë", kapitujt, krerët dhe nënkruerët (kodet katër- apo gjashtëshifrore) të Sistemit të Harmonizuar;

12. "I klasifikuar", i referohet klasifikimit të një produkti ose materiali nën një kre ose nënkre të veçantë të Sistemit të Harmonizuar;

13. "Dërgesë", produktet të cilat ose:

- a) dërgohen njëkohësisht nga një eksportues te një marrës;
- b) mbulohen nga një dokument i vetëm transporti, që mbulon transportimin e tyre nga një eksportues te një marrës ose, në mungesë të një dokumenti të tillë, nga një faturë e vetme.

14. "Eksportues", një person që bën eksportimin e mallrave drejt Republikës së Shqipërisë ose drejt një vendi përfitues, i cili është në gjendje të provojë origjinën e mallrave, nëse ai është apo jo prodhuesi dhe nëse ai vetë kryen apo jo formalitetet e eksportit.

Nënseksioni 1

Lëshimi ose bërja e provës së origjinës

Neni 109

Deklaratat e furnitorit dhe përdorimi i tyre

(Pika 1, e nenit 63, të Kodit)

(Shtuar pikat 1/1 dhe 1/2 me VKM nr. 872, datë 30.12.2024)

1. Kur furnitori pajis eksportuesin apo tregtarin me informacionin e nevojshëm për të përcaktuar statusin e origjinës së mallrave, për qëllime të dispozitave që rregullojnë tregtinë preferenciale, ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe disa vendeve (për statusin preferencial të origjinës), furnitori do ta bëjë këtë me anë të një deklarate të furnitorit.

Për çdo ngarkesë të mallrave lëshohet një deklaratë e veçantë furnitori, me përjashtim të rasteve të parashikuara në nenin 110.

1/1. Në tregtinë ndërmjet palëve kontraktuese të Konventës Rajonale për Rregullat e Origjinës Preferenciale Pan-Euro-Mesdhetare (në vijim Konventa PEM), kur zbatohen dy ose më shumë grupe rregullash origjine, origjina preferenciale e mallrave mund të përcaktohet sipas një ose më shumë grupeve të rregullave të origjinës.

Furnizuesit duhet të specifikojnë kuadrin ligjor të përdorur për të përcaktuar origjinën e mallrave. Kur një kuadër i tillë ligjor nuk është i specifikuar, si parazgjedhje, deklaratat e furnizuesit do të konsiderohet se deklaron se Konventa PEM përdoret për të përcaktuar origjinën e mallrave.

1/2. Për qëllime të tregtisë ndërmjet palëve kontraktuese të Konventës PEM, eksportuesi mund të përdorë deklaratat e furnizuesit, si dokumente mbështetëse për të aplikuar për lëshimin e një certifikate qarkullimi ose për të bërë një deklaratë të origjinës, në përputhje me rregullat kalimtare të origjinës të zbatueshme paralelisht me rregullat e origjinës së Konventës PEM, kur:

a) deklaratat e furnizuesit tregojnë statusin e origjinës, në përputhje me rregullat e origjinës së Konventës PEM, për produktet e klasifikuara sipas kapitujve 1, 3 dhe 16 (për produktet e peshkut të përpunuar) dhe 25 deri në 97, të Sistemit të Harmonizuar;

b) nuk ka zbatim të kumulimit me palët kontraktuese të Konventës PEM, të cilat po zbatojnë vetëm Konventën PEM.

Eksportuesi do të marrë të gjitha hapat e nevojshëm për të siguruar që kushtet për lëshimin ose bërjen e një prove të origjinës, sipas një grupi specifik rregullash origjine, janë përmbushur.

2. Furnitori do ta përfshijë deklaratën në faturën tregtare, në lidhje me këtë ngarkesë, ose në një fletëngarkesë apo në ndonjë dokument tjetër tregtar, i cili përshkruan mallrat përkatëse në detaje të mjaftueshme për të mundësuar identifikimin e tyre.

3. Furnitori mund të ofrojë deklaratën në çdo kohë, edhe pasi mallrat janë dorëzuar.

Neni 110

Deklarata afatgjatë e furnitorit

(Pika 1, e nenit 63, të Kodit)

(Ndryshuar me VKM nr. 872, datë 30.12.2024)